

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.5.20.
COM(2020) 525 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

**Szlovákia 2020. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Szlovákia
2020. évi stabilitási programját**

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Szlovákia 2020. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Szlovákia 2020. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

- (1) A Bizottság 2019. december 17-én elfogadta az éves fenntartható növekedési stratégiát, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2020. évi európai szemeszterét. Kellő figyelmet fordított az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság által 2017. november 17-én kihirdetett szociális jogok európai pillérére. A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet alapján 2019. december 17-én elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést is, amelyben Szlovákiát nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerül sor. A Bizottság ugyanezen a napon az euróövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást is elfogadott.
- (2) A Szlovákiára vonatkozó 2020. évi országjelentést² 2020. február 26-án tették közzé. Az országjelentés értékelte a Tanács által 2019. július 9-én elfogadott országspecifikus ajánlások³ és az előző években Szlovákiának címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket, valamint az Európa 2020 stratégia nemzeti szintre lebontott célkitűzéseinek megvalósítása terén Szlovákia által elért eredményeket.

¹ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

² SWD(2020) 524 final.

³ HL C 301., 2019.9.5., 117. o.

- (3) Az Egészségügyi Világszervezet 2020. március 11-én hivatalosan világjárványnak nyilvánította a Covid19-járványt. A világjárvány súlyos népegészségügyi szükséghelyzetet jelent a polgárok, a társadalom és a gazdaságok számára. Rendkívüli nyomást gyakorol a nemzeti egészségügyi rendszerekre, zavarokat okoz a globális ellátási láncokban, volatilitáshoz vezet a pénzügyi piacokon, sokkakat idéz elő a fogyasztói keresletben, és számos ágazatra kedvezőtlenül hat. Veszélyezteteti az emberek munkahelyét, jövedelmét és a vállalkozások tevékenységét. A világjárvány komoly gazdasági sokkot okozott, amelynek már most is súlyos hatása van az Európai Unióban. A Bizottság 2020. március 13-án elfogadott közleményében⁴ a válság nyomán hozott koordinált gazdasági válaszingtezkedéseket sürgetett, nemzeti és uniós szinten minden szereplő bevonásával.
- (4) Több tagállam szükségállapotot hirdetett ki, vagy vészhelyzeti intézkedéseket vezetett be. Minden vészhelyzeti intézkedésnek szigorúan arányosnak, szükségesnek és időben korlátozottnak kell lennie, valamint összhangban kell lennie az európai és nemzetközi normákkal. Ezeknek az intézkedéseknek demokratikus felügyelet és független bírósági felülvizsgálat alá kell tartozniuk.
- (5) 2020. március 20-án a Bizottság közleményt fogadott el a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének aktiválásáról⁵. Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében, 6. cikkének (3) bekezdésében, 9. cikkének (1) bekezdésében és 10. cikkének (3) bekezdésében, valamint az 1467/97/EK rendelet 3. cikkének (5) bekezdésében és 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározottak szerinti rendelkezés elősegíti a költségvetési politikák összehangolását súlyos gazdasági visszaesés idején. Közleményében a Bizottság megosztotta a Tanáccsal azt a véleményét, miszerint a Covid19-járvány következtében várható súlyos gazdasági visszaesés miatt a jelenlegi feltételek lehetővé teszik a rendelkezés alkalmazását. A tagállamok pénzügyminiszterei 2020. március 23-án egyetértettek a Bizottság értékelésével. Az általános mentesítési rendelkezés aktiválása lehetővé teszi a középtávú költségvetési célhoz vezető kiigazítási pályától való átmeneti eltérést, ha ez középtávon nem veszélyezteteti a költségvetés fenntarthatóságát. A korrekciós ág tekintetében a Tanács a Bizottság ajánlására úgy is határozhat, hogy módosított költségvetési pályát fogad el. Az általános mentesítési rendelkezés nem függeszti fel a Stabilitási és Növekedési Paktum eljárásait. Lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek az általában alkalmazandó költségvetési követelményektől, a Bizottság és a Tanács számára pedig biztosítja annak lehetőségét, hogy a Paktum keretében meg hozzák a szükséges szakpolitikai koordinációs intézkedéseket.
- (6) Folyamatos fellépésre van szükség a vírus terjedésének korlátozása és ellenőrzés alatt tartása, a nemzeti egészségügyi rendszerek ellenálló képességének megerősítése, a társadalmi-gazdasági következményeknek a vállalkozásokra és háztartásokra irányuló támogató intézkedések révén történő csökkentése, valamint a gazdasági tevékenység újraindulása fényében a munkahelyeken megfelelő egészségügyi és biztonsági feltételek biztosítása érdekében. Az Uniónak teljes mértékben ki kell használnia a rendelkezésére álló eszközöket, hogy támogassa a tagállamok e területeken tett erőfeszítéseit. Ezzel párhuzamosan a tagállamoknak és az Uniónak együtt kell működniük azon intézkedések kidolgozásában – többek között a zöld átállás és a digitális átalakulás integrálásával, valamint a válság tanulságainak levonásával –, amelyek társadalmunk és gazdaságaink rendes működéséhez és a fenntartható növekedéshez való visszatéréshez szükségesek.

⁴ COM(2020) 112 final.

⁵ COM(2020) 123 final.

- (7) A Covid19-válság rávilágított, hogy az egységes piac lehetővé teszi a rendkívüli helyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást. Mindazonáltal a helyreállítási szakaszba való gyors és zökkenőmentes átmenet, továbbá az áruk, szolgáltatások és a munkavállalók szabad mozgásának biztosítása érdekében az egységes piac rendes működését akadályozó rendkívüli intézkedéseket azonnal meg kell szüntetni, amint azok már nem nélkülözhetetlenek. A jelenlegi válság rámutatott arra, hogy válsághelyzet-felkészültségi terveket kell kidolgozni az egészségügyi ágazatban, amelyeknek magukban kell foglalniuk különösen a beszerzési stratégiák javítását, az ellátási láncok diverzifikálását és az alapvető eszközök stratégiai tartalékainak kialakítását. Ezek kulcsfontosságú elemek az átfogóbb válsághelyzet-felkészültségi tervek kidolgozása szempontjából.
- (8) Az uniós jogalkotó már módosította a vonatkozó jogi kereteket⁶, hogy lehetővé váljon a Covid19-világjárvány rendkívüli hatásainak kezelése érdekében az európai strukturális és beruházási alapokból származó fel nem használt források tagállamok általi mobilizálása. Ezek a módosítások további rugalmasságot, valamint egyszerűsített és észszerűsített eljárásokat biztosítanak. A cash flow-nyomás enyhítése érdekében a tagállamok a 2020–2021-es pénzügyi évben igénybe vehetik az uniós költségvetés 100 %-os társfinanszírozási rátáját is. Szlovákiát arra ösztönözzük, hogy teljes mértékben használja ki az említett lehetőségeket a kihívások által leginkább érintett egyének és ágazatok támogatása érdekében.
- (9) A világjárvány társadalmi-gazdasági hatása az eltérő szakosodási minták és az infrastrukturális hiányosságok miatt valószínűleg egyenlőtlenül oszlik el a régiók között. Ez magában hordozza a Szlovákián belüli regionális egyenlőtlenségek növekedésének jelentős kockázatát, különösen egyfelől a főváros és Nyugat-Szlovákia, másfelől Kelet- és Délkelet-Szlovákia között. A tagállamok közötti konvergenciafolyamat átmeneti felborulásának kockázatával együtt a jelenlegi helyzet célzott szakpolitikai válaszingtézkedéseket tesz szükségessé.
- (10) Szlovákia 2020. május 18-án benyújtotta 2020. évi nemzeti reformprogramját és 2020. évi stabilitási programját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.
- (11) Szlovákia jelenleg a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágához tartozik.
- (12) A Tanács 2018. július 13-i ajánlása szerint Szlovákiának biztosítania kellett, hogy a nettó elsődleges államháztartási kiadások nominális növekedési rátája⁷ 2019-ben ne haladja meg a 4,1 %-ot, ami a GDP 0,5 %-ának megfelelő éves strukturális kiigazításnak felelt meg. A Bizottság átfogó értékelése megerősíti, hogy 2019-ben,

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/460 rendelete (2020. március 30.) az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU és az 508/2014/EU rendeletnek a Covid19-járványra adott válaszként a tagállamok egészségügyi rendszereibe és gazdaságuk más ágazataiba történő beruházások mozgósítását célzó különös intézkedések tekintetében történő módosításáról (A koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezés) (HL L 99., 2020.3.31., 5. o.) és az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/558 rendelete (2020. április 23.) az 1301/2013/EU és az 1303/2013/EU rendeletnek az európai strukturális és beruházási alapok Covid19-járványra adott válaszlépésekre történő felhasználásához kivételes rugalmasságot biztosító egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról (HL L 130., 2020.4.24., 1. o.).

⁷ A nettó elsődleges államháztartási kiadás a teljes államháztartási kiadás, a következők kivételével: kamatkiadások, az uniós programokra fordított azon kiadások, amelyeket teljes mértékben ellentételeznek az uniós alapokból származó bevételek, valamint az álláskeresői járadékokra fordított kiadások nem diszkrecionális változásai. A hazai finanszírozású bruttó állóeszköz-felhalmozás négyéves időszakra van szétterítve. A diszkrecionális bevételi intézkedéseket, illetve a törvényben előírt bevételnövelést figyelembe veszik, a bevételi és a kiadási oldalon végrehajtott egyszerű intézkedéseket pedig nettósítják.

valamint a 2018. és 2019. évet együttesen vizsgálva a középtávú költségvetési célhoz vezető ajánlott kiigazítási pályától való jelentős eltérés állt fenn. Mindazonáltal az általános mentesítési rendelkezés aktiválásának fényében a Szlovákiára vonatkozó jelentős eltérési eljárás keretében nem indokolt további lépéseket tenni.

- (13) A 2020. évi stabilitási program szerint a kormány azt tervezi, hogy az államháztartási egyenleg a GDP 1,3 %-ának megfelelő 2019. évi hiányról 2020-ra a GDP 8,4 %-ának megfelelő hiányra romlik. Az államháztartási hiány az előrejelzések szerint 2021-ben a GDP 4,9 %-ára, 2022-ben a GDP 3,7 %-ára, míg 2023-ban a GDP 2,9 %-ára javul majd. Miután 2019-ben a GDP 48 %-ára csökkent, a GDP-arányos államadósság a 2020. évi stabilitási program szerint 2020-ban várhatóan 61,2 %-ra növekszik. A makrogazdasági és költségvetési kilátásokat a Covid19-világjárvány miatt nagy bizonytalanság övezi.
- (14) A Covid19-világjárványra válaszul és az összehangolt uniós megközelítés részeként Szlovákia költségvetési intézkedéseket fogadott el az egészségügyi rendszer kapacitásának növelése, a járvány megfékezése és a különösen súlyosan érintett egyének és ágazatok megsegítése érdekében. A 2020. évi stabilitási program szerint ezek a költségvetési intézkedések a GDP 2,6 %-át teszik ki. Az intézkedések magukban foglalják a munkavállalók bérkompenzációját, az önfoglalkoztatóknak nyújtott támogatásokat, a betegségi és ápolási rendszerek támogatását, valamint a Covid19-világjárványhoz kapcsolódó orvosi termékek vásárlását. Emellett a kormány olyan intézkedéseket jelentett be, amelyek ugyan nem járnak közvetlen költségvetési hatással, de hozzájárulnak a vállalkozások likviditásának támogatásához; ezek az intézkedések a 2020. évi stabilitási program szerint a GDP 3 %-ára rúgnak. Ide tartoznak a bevételek több mint 40 %-os csökkenése esetén biztosított, a jövedelemadókra és társadalombiztosítási járulékokra vonatkozó adóhalasztások (a GDP 1,4 %-a) és a hitelgaranciák (a GDP 1,6 %-a). Összességében a Szlovákia által elfogadott intézkedések összhangban vannak a Covid19-járvány nyomán hozott koordinált gazdasági válaszintézkedésekről szóló bizottsági közleményben foglalt iránymutatással. Valamennyi bejelentett intézkedés teljes körű végrehajtása, majd ezt követően – amennyiben a gazdasági feltételek lehetővé teszik – olyan költségvetési politika követése, amelynek középpontjában a prudens középtávú költségvetési pozíció megvalósítása áll, hozzá fog járulni a költségvetés középtávú fenntarthatóságának megőrzéséhez.
- (15) A Bizottság változatlan szakpolitikát feltételező, 2020. tavaszi előrejelzése alapján Szlovákia államháztartási egyenlege 2020-ban várhatóan a GDP –8,5 %-át, 2021-ben pedig –4,2 %-át teszi ki. Az államadósság-ráta az előrejelzés szerint 2020-ban és 2021-ben is a GDP 60 %-a alatt marad.
- (16) A Bizottság 2020. május 20-án a Szerződés 126. cikkének (3) bekezdése alapján jelentést adott ki, mivel Szlovákia a hiányra vonatkozóan a GDP 3 %-ában meghatározott küszöbérték túllépését tervezi 2020-ban. Összességében az elemzés arra enged következtetni, hogy a Szerződésben és az 1467/97/EK rendeletben meghatározott hiánymeghatározó nem teljesül.
- (17) A Covid19-járvány kitörését követően Szlovákia gyors és példa nélküli intézkedéseket hozott a vírus továbbterjedésének megállítására és megelőzésére. Miután március 6-án regisztrálták az első fertőzést, 2020. március 12-én szükségállapotot hirdettek ki, és szigorú közösségi távolságtartási, karantén- és egészségügyi szabályokat, valamint utazási korlátozásokat vezettek be. Bezártak az üzletek, és több fontos gazdasági ágazatban 2020. április végéig leállt a termelés, amikor is a kormány megkezdte a

korlátozások fokozatos lazítását. Ennek következtében Szlovákia gazdasága 2020-ban várhatóan mély recesszióba süllyed a magánfogyasztás, a beruházások és a kereskedelem visszaesése nyomán. Az előrejelzések szerint a GDP 2020-ban jelentősen, 6,7 %-kal zsugorodik, a munkanélküliségi ráta pedig várhatóan eléri a 8,8 %-ot, szemben a 2019. évi 5,8 %-kal. Szlovákia számos intézkedéssel – többek között 1,2 milliárd EUR fel nem használt kohéziós politikai alap átcsoportosításával – igyekezett enyhíteni a válság kedvezőtlen hatásait. Ezek körében bérkompenzációval járó csökkentett munkaidős foglalkoztatási rendszereket vezettek be, a munkavállalók jövedelmét betegségi és ápolási ellátásokkal egészítették ki, valamint támogatást nyújtottak az önfoglalkoztatóknak jövedelemkiesésük kompenzálására. A vállalkozások és az önfoglalkoztatók likviditásának támogatását célozza továbbá a banki hitelezés bővítése, az adóhalasztások és a társadalombiztosítási járulékok elhalasztása, valamint bankgaranciák és kedvezményes kamattrendszerek biztosítása. A kis- és középvállalkozásoknak (kkv-k) nyújtott, eredetileg 38 millió EUR összegű hitelprogramot a fel nem használt uniós forrásokból és egy 500 millió EUR-s nemzeti programból 330 millió EUR-val bővítik. Az egyéb intézkedések közé tartozik az adóellenőrzések és az adóelőleg fizetésére vonatkozó kötelezettségek felfüggesztése, valamint a vállalkozások és magánszemélyek bérletidő-fizetésének elhalasztása.

- (18) A Covid19-világjárvány rávilágított annak szükségességére, hogy Szlovákia folytassa egészségügyi rendszere strukturális kihívásainak kezelését. További beruházásokra van szükség a rendszer ellenálló képességének növelése, az egészségügyi munkaerő hiányának enyhítése, valamint a kritikus fontosságú gyógyászati termékekkel és infrastruktúrával való megfelelő ellátottság biztosítása érdekében. Az egészségügyi dolgozók megfelelő rendelkezésre állásának jövőbeli biztosítására irányuló erőfeszítésekkel párhuzamosan a hatékony szakpolitikák csökkenthetik az orvosok rendelkezésre állásában mutatkozó földrajzi különbségeket, és a teljes népesség számára biztosíthatják az ellátáshoz való hozzáférést. A kórházi hálózat korszerűsítése és az állami kórházak strukturális alulfinanszírozottságának kezelése kulcsfontosságú az egészségügyi szolgáltatások minőségének és költséghatékonyságának javításához. A kórházakra nehezedő nyomás csökkentése és a krónikus betegségek kezelésének javítása érdekében meg kell erősíteni az alapellátást, és fokozni kell az ellátás különböző szintjei és típusai közötti koordinációt. Különös aggodalomra ad okot a minőségi és megfizethető tartós ápolás-gondozáshoz való elégtelen hozzáférés, melynek oka a közösségi és otthoni gondozási szolgáltatások általános alulfinanszírozottsága, a szétagolt irányítás, valamint a szociális és egészségügyi szolgáltatások rendszerszintű koordinációjának hiánya.
- (19) A Covid19-válság rávilágított a Szlovákiában már meglévő társadalmi kihívásokra. A válság nyomán sürgősen szükség van arra, hogy a szociális partnerekkel szoros együttműködésben megfelelő jövedelempótlást biztosítsanak a munkavállalók számára. A válság foglalkoztatásra gyakorolt hatásának enyhítése érdekében az uniós alapok hozzájárulásával csökkentett munkaidős foglalkoztatást vezettek be. A Bizottság előrejelzése szerint a munkanélküliség 2020-ban 8,8 %-ra emelkedik, majd 2021-ben 7,1 %-ra csökken. Annak ellenére, hogy 2018-ban történt némi lazítás, Szlovákiában a munkanélküli ellátás rendszerét szigorú jogosultsági követelmények, az ellátás viszonylag rövid időtartama (általános szabályként hat hónap, amelyet a válság idején kismértékben meghosszabbítanak) és a kedvezményezetteknek járó alacsony bérpótlási arány jellemzi. Egyes csoportok különösen kiszolgáltatottak a válságnak, és előfordulhat, hogy csak korlátozott mértékben férnek hozzá a szociális védelemhez és a gondozási szolgáltatásokhoz. Ide tartoznak a marginalizált roma

közösségek, amelyek gyakran nem férnek hozzá az alapvető szolgáltatásokhoz, továbbá az idősek és az alacsony képzettségűek.

- (20) A válság fokozta a lakosság – többek között a tanárok – digitális készségeinek fejlesztésére, valamint a széles sávú kapcsolat bővítésére irányuló igényt, mivel sok diák még mindig nem rendelkezik internet-hozzáféréssel vagy az otthoni tanuláshoz szükséges egyéb előfeltételekkel, különösen a marginalizált roma közösségekben. A minőségi és inkluzív oktatáshoz való egyenlő hozzáférés továbbra is kihívást jelent, mivel az alapkészségek szintjét és a diákok általános teljesítményét erősen befolyásolja társadalmi-gazdasági háttérük. Jelentős teljesítménybeli különbségek vannak az iskolák és a régiók között, ami az oktatásból és képzésből lemorzsolódók magas arányában is tükröződik, különösen Kelet-Szlovákiában. A tanári szakma vonzereje és a tanári alapképzés minősége továbbra is alacsony. Emellett a kisgyermekkorú nevelésben és gondozásban részt vevő gyermekek – különösen a három év alatti gyermekek – nemzeti beiratkozási aránya a legalacsonyabb az EU-ban, ami további negatív hatást gyakorol az oktatási eredményekre.
- (21) A Covid19-válság Szlovákia számára sürgős prioritássá tette a vállalkozásoknak és különösen a kkv-knak nyújtandó likviditási támogatás célzott kölcsönök és garanciák révén történő gyors bevezetését, kihasználva a gazdaság támogatására nyújtott állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes keretrendszer által biztosított új rugalmasságot, és átcsoportosítva a kohéziós alapokat. Az alacsony kamatlábakkal és hosszú lejáratú kombinált megfelelő kockázati garanciák segíthetik a közvetítők általi gyors hitelkihelyezést és a vállalkozások általi igénybevételt. Ezen intézkedések kidolgozása és végrehajtása során figyelembe kell venni a bankszektor ellenálló képességét. Az adók és társadalombiztosítási járulékok halasztott fizetésének lehetővé tétele tovább enyhítheti a kkv-k és az önfoglalkoztatók rövid távú likviditási korlátait. Az adókikerülés elleni küzdelem és az adózási fegyelem javítása – az államháztartás fenntarthatóságának biztosítása és a tisztességes versenyfeltételek előmozdítása, valamint a gazdasági fellendülés elősegítése érdekében – középtávon továbbra is prioritást jelent Szlovákia számára. A kkv-k pénzforgalmi mérlegének javítása érdekében utasítani kell a hatóságokat (minden szinten) és a vállalkozásokat, hogy gyorsítsák fel a beszállítóik felé történő kifizetéseket.
- (22) A kedvező üzleti környezet előmozdítása és a közszolgáltatások minőségének javítása kulcsfontosságú a fellendülés és a támogatott beruházási környezet megteremtése szempontjából. A helyreállítási intézkedések hatékonyságának biztosítása érdekében fontos a szükségtelen adminisztratív terhek csökkentése és az eljárások egyszerűsítése, többek között a vállalkozások számára létrehozott „egyablakos ügyintézés” hatékony alkalmazása révén. Szlovákia közintézményeinek és közigazgatásának általános hatékonysága továbbra is alacsony, további digitalizációval, a digitális infrastruktúra jobb koordinációjával és tervezésével, valamint szoftverfejlesztéssel azonban van lehetőség az előrelépésre. További reformok révén kell javítani a szakpolitikai döntéshozatal koordinációját, a jogi aktusok szövegezését, valamint a közszolgálat és az emberierőforrás-menedzsment teljesítményét. A gazdaság ellenálló képességének erősítése érdekében Szlovákia számára előnyös lenne a vállalkozások – különösen a kkv-k – innovációs kapacitásának növelése a kutatási és innovációs ökoszisztéma széttagolt irányításának kezelése révén. A vállalkozások, a kutatás, a tudományos élet és a közsféra közötti jobb együttműködés elősegítheti a tudás és a készségek megosztását, és segítheti a vállalkozásokat új munka- és termelési képességek kialakításában.

- (23) A gazdaság helyreállításának elősegítése érdekében fontos lesz a kiforrott közberuházási projektek előreütemezése és a magánberuházások ösztönzése, többek között kapcsolódó reformok révén. Ahhoz, hogy a kevésbé fejlett régiók felzárkózhassanak és tudásalapúbbá, versenyképesebbé és termelékenyebbé válhassanak, több stratégiai beruházásra van szükség Szlovákiában, különösen az infrastruktúra – többek között a digitális és más kulcsfontosságú szolgáltatások –, valamint a közlekedési hálózatok fejlesztése érdekében. A Covid19-járvány rávilágított a digitális infrastruktúra már meglévő hiányosságaira. A széles sávú lefedettség és az átviteli sebesség növelése egyenlőbb és jobb internet-hozzáférést tesz lehetővé. Szlovákia oktatási rendszerének és munkaerőpiacának megerősítése céljából erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy a lakosságot a gazdaság és a társadalom változó igényeinek jobban megfelelő készségekkel vétezzék fel; ennek eszköze többek között az egész életen át tartó tanulás, a vállalkozások és az oktatás közötti szorosabb együttműködés biztosítása minden szinten, valamint a képzési és átképzési programok jobb összekapcsolása a jelenlegi és jövőbeli munkaerőpiaci igényekkel.
- (24) A gazdasági növekedés helyreállításához az elkövetkező években szakpolitikai erőfeszítésekre és célzott beruházásokra lesz szükség annak érdekében, hogy Szlovákia megragadhasa a fenntarthatóbb és magasabb hozzáadott értéket képviselő gazdaság létrehozásának lehetőségeit. Ezeknek az erőfeszítéseknek figyelembe kell venniük a regionális különbségeket. A Szlovákia nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervében meghatározott további erőfeszítések kiemelt területei közé tartozik az ipar energaintenzitásának csökkentése, az energiahatékonysági megoldások támogatása (különösen a háztartások számára), valamint a megújuló energiába való beruházás. A támogatóbb szabályozási környezet hozzájárulhatna ahhoz, hogy az energiaellátásban nőjön a megújuló energiaforrások részaránya. Szlovákia számára előnyös lenne a felső-nyitrai bányavidék átalakítására irányuló cselekvési terv végrehajtásának felgyorsítása, a forrásoknak az egész régióra kiterjedő megoldások felé történő átirányítása, valamint a szénhasználat fokozatos megszüntetésének előmozdítására kínálkozó lehetőség kihasználása. A szilárd tüzelőanyagok elégetése és a közlekedésből származó növekvő kibocsátások által okozott légszennyezés csökkentése, a hulladékgazdálkodási rendszer innovatív hulladékgyűjtési és -kezelési megoldásokkal való javítása, az ivóvíz- és szennyvízhálózatok kiépítése az egészségügyi problémák kezelése érdekében, az intelligens hálózatokkal kapcsolatos projektek támogatása, valamint az ipar klímasemleges és körforgásos gazdaság felé való elmozdulása segíthet Szlovákiának a fenntartható gazdasági növekedés pályájára állni. A Méltányos Átállást Támogató Alap 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó programozása elősegítheti Szlovákiában a klímasemleges gazdaságra való átállás által jelentett egyes kihívások kezelését, különösen az országjelentés⁸ D. mellékletében ismertetett területeken. Így Szlovákia a lehető legjobban kihasználhatná ezt az alapot.
- (25) A nemzetközi szervezett bűnözés új tendenciái – többek között a jogi személyekkel pénzmosási célból történő visszaélés – mindinkább szükségessé teszik, hogy Szlovákia a gazdasági bűnözés megelőzése és leküzdése érdekében továbbfejlessze a pénzmosás elleni keretrendszerét. A kockázatnak való kitettséggel kapcsolatos ismeretek továbbra is hiányosak annak ellenére, hogy a kormány ambiciózus terveket dolgozott ki a pénzmosás megelőzésének, kivizsgálásának és büntetőeljárás alá vonásának megerősítésére. A korlátozott emberi erőforrások és a hiányos képzés akadályozza a vállalatalapításban részt vevő szakemberek fölötti hatékony felügyelet gyakorlását. A

⁸

SWD(2020) 524 final.

kormányzati cselekvési terv keretében tett lépések még nem biztosították a pénzmosási bűncselekmények hatékony azonosításához és büntetőeljárás alá vonásához, valamint a vagyoni eszközök elkobzásához szükséges eszközöket.

- (26) Miközben a jelenlegi ajánlások a vilájárvány társadalmi-gazdasági hatásainak kezelésére és a gazdaság helyreállításának elősegítésére összpontosítanak, a Tanács által 2019. július 9-én elfogadott 2019. évi országspecifikus ajánlások olyan reformokra is kitértek, amelyek elengedhetetlenek a közép- és hosszú távú strukturális kihívások kezeléséhez. Az említett ajánlások továbbra is helytállóak, és a következő évi európai szemeszter éves ciklusa során folytatódik nyomon követésük. Ez a beruházásokkal kapcsolatos gazdaságpolitikákkal összefüggő ajánlásokra is vonatkozik. Ez utóbbi ajánlásokat figyelembe kell venni a kohéziós politikai finanszírozás 2020 utáni stratégiai programozása során, beleértve a jelenlegi válsághoz kapcsolódó enyhítő intézkedéseket és exitstratégiákat.
- (27) Szlovákiának folytatnia kell az igazságszolgáltatási rendszerének általános integritásával kapcsolatos konkrét aggályok kezelésére vonatkozó kötelezettségvállalásának teljesítését, mivel ezek alááshatják a rendszer hatékony működésébe vetett bizalmat. Szlovákiában továbbra is korlátozott az előrelépés a korrupció elleni küzdelmet célzó reformok végrehajtása terén. Számos, a megelőzéssel kapcsolatos reform elfogadása vagy végrehajtása még mindig függőben van, ideértve a lobbizásra, az ajándékokra, az összeférhetetlenségre és a döntéshozatalban harmadik felekkel fenntartott kapcsolatokra, valamint a visszaélést bejelentő személyek védelmére vonatkozó szabályokat. Bár a bűnügyi statisztikák ingadozást mutatnak, a magas szinten elkövetett korrupcióval kapcsolatos, vizsgálat tárgyát képező ügyek száma továbbra is alacsony, miközben a jogi személyek szankcionálására irányuló erőfeszítések némi hatást mutatnak.
- (28) Az európai szemeszter szolgál keretként a folyamatos gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai koordinációhoz az Unióban, amely hozzájárulhat a fenntartható gazdasághoz. A tagállamok 2020. évi nemzeti reformprogramjukban számba vették az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak végrehajtása terén elért eredményeket. Az alábbi ajánlások teljes körű végrehajtásának biztosításával Szlovákia hozzá fog járulni a fenntartható fejlődési célok megvalósítása terén elért előrelépéshez, valamint az unióbeli versenyképes fenntarthatóságra irányuló közös erőfeszítésekhez.
- (29) A gazdasági és monetáris unió gazdaságai közötti szoros koordináció kulcsfontosságú a Covid19 okozta gazdasági válságból való gyors kilábaláshoz. Szlovákiának mint az eurót hivatalos pénznemként használó tagállamnak – figyelembe véve az eurócsoport politikai iránymutatását – biztosítania kell, hogy szakpolitikái továbbra is igazodjanak az euróövezetre vonatkozó ajánlásokhoz, és összhangban álljanak a többi euróövezeti tagállaméval.
- (30) A 2020. évi európai szemeszter keretében a Bizottság átfogóan elemezte a szlovák gazdaságpolitikát, és az elemzést közzétette a 2020. évi országjelentésben. A Bizottság értékelte továbbá a 2020. évi stabilitási programot és a 2020. évi nemzeti reformprogramot, valamint az előző években Szlovákiának címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket. Figyelembe vette nemcsak ezek Szlovákia fenntartható költségvetési, valamint társadalom- és gazdaságpolitikája vonatkozásában képviselt jelentőségét, hanem azt is, hogy megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintettel arra az igényre, hogy az Unió átfogó gazdasági kormányzását az uniós szintű szempontoknak a leendő tagállami döntésekbe való beépítésével kell megerősíteni.

- (31) Ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a 2020. évi stabilitási programot, és véleményét⁹ különösen az alábbi 1. ajánlás tükrözi,

AJÁNLJA, hogy Szlovákia 2020-ban és 2021-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Az általános mentesítési rendelkezéssel összhangban hozzon meg minden szükséges intézkedést a világjárvány hatékony kezelése, a gazdaság működőképességének fenntartása és az elkövetkező helyreállítás támogatása érdekében. Amint a gazdasági feltételek lehetővé teszik, folytasson a prudens középtávú költségvetési pozíció megvalósítására és az adósság fenntarthatóságának biztosítására irányuló költségvetési politikát, a beruházások fokozása mellett. Erősítse meg egészségügyi rendszerének ellenálló képességét az egészségügyi munkaerő, a kritikus fontosságú gyógyászati termékek és az infrastruktúra területén. Javítsa az alapellátást és az ellátás különböző típusai közötti koordinációt.
2. Biztosítson mindenki számára megfelelő jövedelempótlást, valamint hozzáférést a szociális védelemhez és az alapvető szolgáltatásokhoz. Erősítse a digitális készségeket. Biztosítson egyenlő hozzáférést a minőségi oktatáshoz.
3. Hajtsa végre hatékonyan a kis- és középvállalkozások és az önfoglalkoztatók számára likviditást biztosító intézkedéseket. Szüntesse meg a digitális infrastruktúra hiányosságait. Ütemezze előre a kiforrott közberuházási projekteket, és mozdítsa elő a magánberuházásokat a gazdaság helyreállításának elősegítése érdekében. Összpontosítsa a beruházásokat a zöld és digitális átállásra, különösen a tiszta és hatékony energia- és erőforrás-termelésre és -felhasználásra, a fenntartható tömegközlekedésre és a hulladékgazdálkodásra.
4. Biztosítsa a pénzmosás elleni keret hatékony felügyeletét és végrehajtását. A koordináció és a szakpolitikai döntéshozatal javítása révén biztosítson kedvező üzleti környezet és minőségi közszolgáltatásokat. Kezelje az igazságszolgáltatási rendszer integritásával kapcsolatos aggályokat.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*

⁹

Az 1466/97/EK tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerint.